

Årsrapport for 2016

Årsberetning

Årsregnskap

- Resultatregnskap
- Balanse
- Kontantstrømoppstilling
- Noter

Revisjonsberetning

ÅRSBERETNING 2016

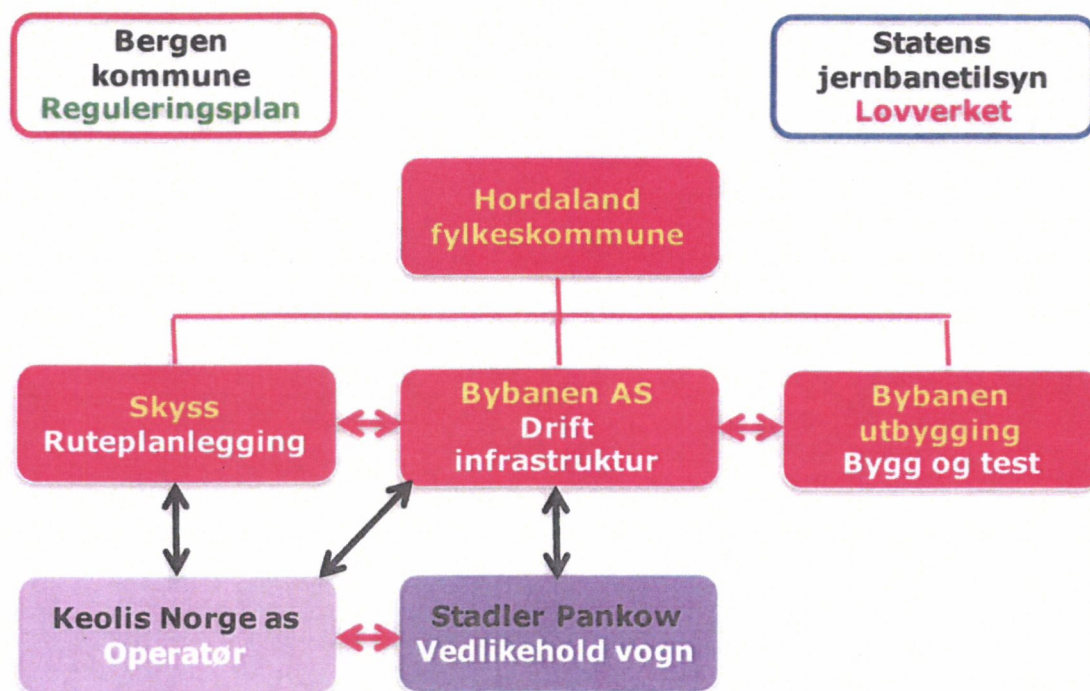
BYBANEN AS

Org. Nr 477 511 402

Styrets beretning

Organisering av Bybanen

Bybanen er et viktig virkemiddel for å nå målsettingene om et trygt og effektivt kollektivtilbud i Bergen. Den er en del av kollektivvisjonen i Bergensprogrammet og skal være bærebjelken i kollektivtilbudet. Bybanen er delt inn i flere organisatoriske enheter under Hordaland fylkeskommune. Bybanen AS (BBas) er heleid av Hordaland fylkeskommune og forvalter eierskapet av Bybanens infrastruktur og sporvogner. Hordaland fylkeskommune (HFK) garanterer BBas tilstrekkelige økonomiske rammer til vedlikehold og drift av Bybanens infrastruktur i samsvar med jernbaneloven og tilhørende forskrifter, samt andre aktuelle lover og forskrifter. BBas har tillatelse fra Statens Jernbanetilsyn om drift av infrastruktur og drift av vedlikeholdsmateriell.

Selskapet er i overensstemmelse med gitte tillatelser og rammebetingelser ansvarlig for vedlikehold og oppgradering av banen, herunder spor, signal og telekommunikasjon, strømforsyning, kontaktledning, holdeplasser og driftsmateriell for vedlikehold. Videre er selskapet ansvarlig for at infrastrukturen leies ut og har egen avtale med operatør om dette. Bybanens ansvarsområder er nedfelt i forvaltningsavtale med eier. BBas leier ut sporvognene til operatør for passasjertransport Keolis Norge AS (KN), som har driftskontrakt med Skyss og tillatelse fra Statens Jernbanetilsyn til å drive trafikkvirksomhet på Bybanen. KN har ansvar for utførelse av rutekjøring, renhold av sporvognene, trafikkledelse og vakthold på Kronstad driftsområde. BBas har gitt KN en tilgangsavtale til Bybanens infrastruktur. BBas

sikrer vedlikehold av sporvognene med en avtale med vedlikeholdsoperatøren Stadler Pankow (STAP) på Kronstad. Ansvaret for driftssikre sporvogner ligger hos KN som bruker STAP til vedlikehold i henhold til avtale.

Trafikkutvikling

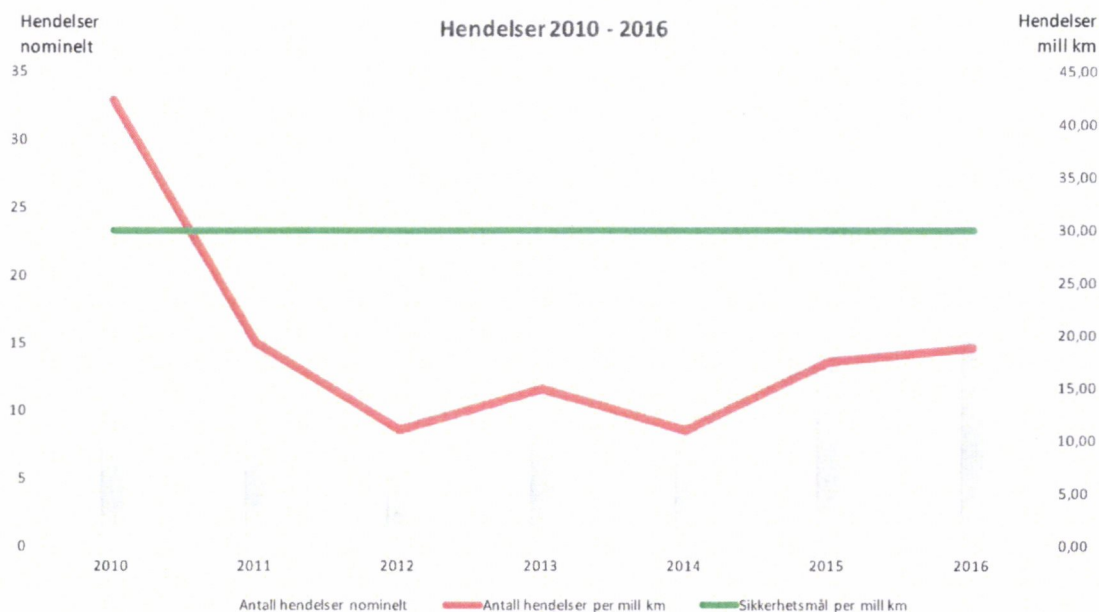
Det er Skyss som har ansvaret for billetter, passasjerinformasjon og ruteproduksjon. BBas skal tilrettelegge best mulig for en optimal gjennomføring av planlagt trafikk på kort og lang sikt. Det har fra oppstart i juni 2010 vært en positiv utvikling i trafikken mellom Byparken og Nesttun fram til juni 2013. Sommeren 2013 åpnet byggetrinn 2 mellom Nesttun og Lagunen. Trafikken øker på grunn av flere synergier knyttet til Bybanen som reisekvalitet, reisekomfort, bygningsfortetning i områdene langs linjen, forlengelser av linjen og forutsigbarhet i regularitet. Det ble kjørt 1,6 millioner vognkilometer og produsert 59 millioner passasjerkilometer.

Linjeforlengelser

Bybanens første byggetrinn fra Byparken til Nesttun ble åpnet i juni 2010. Andre byggetrinn fra Nesttun til Lagunen åpnet i juni 2013. Tredje byggetrinn fra Lagunen til Flesland åpnet i august 2016. Tredje byggetrinn inkluderer nytt depot og verksted på Kokstad med plass for oppstilling og vedlikehold av Bybanens sporvogner. Siste delstrekning fra Birkelandsskiftet til Flesland vil åpne i april 2017. Fjerde byggetrinn fra Bergen sentrum via Haukeland sykehus til Fyllingsdalen er per dato i reguleringsfasen. Reguleringsarbeid for femte byggetrinn fra Bergen sentrum til Åsane vil formelt starte etter at tilleggsutredning for delstrekningen i Sandviken er politisk behandlet. Tilleggsutredning skal være klar for politisk behandling i februar 2017. Det er Bybanen utbygging (BU) som har ansvaret for utbygging av Bybanen. BU følger standarder fra første byggetrinn oppdatert med erfaringer nedfelt i Teknisk Regelverk som forvaltes av BBas. Erfaringsoverføring fra drift til utbygging er en viktig premiss i forbindelse med de videre byggetrinn. Det er av stor betydning for virksomheten at Bybanen planlegges, prosjekteres og bygges sikkert og driftskostnadseffektivt. BBas deltar i disse utviklingsprosessene.

Sikkerhet og kvalitet

I Bybanens sikkerhetsstyringssystem er sikkerhetspolitikken basert på at det ikke skal forekomme ulykker med dødsfall eller varig skade. BBas skal jobbe systematisk for bedre sikkerhet og skal ha en sikkerhetskultur for læring gjennom erfaring og innrapportering av uønskete hendelser. Ved endringer i infrastruktur eller rullende materiell skal sikkerheten alltid opprettholdes eller forbedres. Godt preventivt vedlikehold skal forhindre at feil eller skader ved infrastrukturen utvikler seg til ulykker. BBas har et godt og positivt samarbeid med Statens jernbanetilsyn (SJT) i søknadsprosessene. I forbindelse med revisjoner skapes det et grunnlag for stadig bedre praktisk rettet sikkerhetsarbeid. Kunnskap utveksles mellom tilsynet og Bybanen AS. Sammenlignet med andre sporveissystemer i Norge og utlandet har Bybanen lav ulykkesfrekvens. I årene 2014 til 2016 skjedde det en økning av antall hendelser knyttet til oppmerksomhet i avvikssituasjoner i spor og sporveksler. Operatøren KN har iverksatt opplæringstiltak for å forbedre situasjonen.

Strategisk plan 2012 – 2016 som beskriver bakgrunn, visjon, mål, roller og oppgaver for BBas er fulgt opp gjennom målrettet arbeid. I strategiplanen er det nedfelt målsetninger for kvalitetsarbeidet. I 2016 er det oppnådd ytterligere raskere saksbehandlingstid på grensesnitt mot andre aktører takket være økt erfaring og økt bemanning. FDV-systemet (Forvaltnings, Drift og Vedlikehold) brukes av alt personell i driftsorganisasjonen som styringsinstrument for vedlikeholdsarbeidet. Det gjennomføres regelmessig oppfølging for å holde antall utestående saker nede. Det er forberedt oppfølging og kvalitetskontroll på relevant dokumentasjon fra utbyggingsfasen for byggetrinn 3 og arbeidet følger regler for dette i teknisk regelverk.

Nye kontrakter og kontraktsoppfølging

Det er inngått flere nye kontrakter i 2016 på innkjøp av varer og tjenester, blant annet leasing av varebiler og utskifting av trolleybuss kontaktledning. Det er også inngått disponeringsavtaler for Kokstad administrasjonsbygg og depot som regulerer ansvar og grensesnitt mellom partene som disponerer lokaler og arealer på Kokstad.

Ved innkjøpsprosesser følger BBas "Lov om offentlige anskaffelser" med forskrifter. Kontrakter følges opp kontinuerlig for å sikre riktig leveranse. Det gjennomføres løpende kostandskontroll og varelagerkontroll.

Drift og vedlikehold

Det er et overordnet mål for bedriften å se vedlikehold i sammenheng med sikkerhet og godt miljø. Banen skal for hele reisen fremstå som et særlig trygt transportmiddel. Det legges stor vekt på preventivt vedlikehold for å sikre at signaler, sporvekselstyring, skinner, underbygning, tunneler og broer til en hver tid er i god stand. Renhold og oppvarming på holdeplasser er høyt prioritert for at de skal fremstå med høy kvalitet og være trygge og sikre. Bybanen AS utfører regelmessig skinnesliping som gir mindre støy fra vognene, økt sikkerhet fordi bremseeffekten blir bedre, generelt økt sporkvalitet og derved økt levetid og bedre økonomi. Det er innenfor rammene av vedlikeholdsbudsjettet gjennomført en rekke forbedringstiltak på anleggene for å øke driftsstabiliteten og å redusere vedlikeholdsbehovet.

Verkstedbygget på Kronstad er fullt ut tatt i bruk som driftsverksted og delelager for selskapet. Delelager både for trolleybuss og bybanen er nå samlet på Kronstad. Nødvendige verkstedfunksjoner og personalfasiliteter er etablert og representerer en betydelig effektivisering av vedlikeholdet.

Erfaringer fra driften viser at det også kreves investeringsmidler for å forbedre og oppgradere overleverte byggetrinn. Det har vært arbeidet med å få etablert gode løsninger for dette.

Bybanen AS overtok byggetrinn 3 i juni 2016. Idriftsettelsen av anlegget har vært svært krevende og har lagt stort beslag på Bybanen AS sine driftsressurser.

Oppgradering av trolleybussanlegget har fortsatt i tråd med anbefalinger i teknisk tilstandsrapport. Et betydelig antall KL-master er fornyet, kontaktledning er fornyet og det er montert nye, sikre seksjonsskillebrytere.

Vognparken

Ved Bybanens åpning i 2010 var det bygget et midlertidig verksted og depot for inntil 16 sporvogner på Kronstad. Bybanens sporvogner var fra starten planlagt bygget for 7 moduler på til sammen 42 meter, men kapasitetsbehovet i daglig trafikk og muligheter for oppstillingsplasser tilsa at sporvognene ble levert med 5 moduler på til sammen 32 meter fram til nytt verksted sto klart på Kokstad. I 2016 åpnet byggetrinn 3 til Birkelandsskiftet og nytt depot. Derved er forholdene på plass for lengre sporvogner og i løpet av året ble det sluttlevert åtte nye 42m vogner. På forsommeren 2016 startet også forlengelsesprosjektet ved at den første korte vognen, 201, og kollisjonsskadde vogn 204, ble forlenget i Berlin. Ved årsslutt var det i alt 12 42m vogner og 16 korte vogner. Høsten 2016 hadde vi en del hendelser med alvorlig vognskade som medførte redusert vogntilgjengelighet, hvorav én vogn ble stående hensatt ut året.

Arbeidstilsynet har blitt involvert i forhold knyttet til førernes arbeidsmiljø. BBas har sett på og lagt fram ulike forslag til enkle utbedringer av førerplassen og arrangert et dagsseminar med operatør, deres verneombud, vognleverandør og ekstern HMS-kompetanse. Som resultat av dette ble det oppnådd enighet om bestilling av prototyp til forbedret førerarbeidsplass.

Bybanen har en rekke driftsvogner for vedlikehold av infrastrukturen. Dette omfatter slipevogn med plog og avisingsutstyr 901 og de kombinerte vei- og skinnegående bilene; brannbil 902 som disponeres av Bergen brannvesen, kontaktledningsvogn 903, sporrengjøringsvogn 904 og lastebil med kran og avisingsutstyr 905. Disse vognene er essensielle for rask respons ved planlagt og akutt innsats på sporet.

Investerings tiltak i infrastrukturen

I 2016 ble det utført detaljprosjektering av sikkerhetstiltak som vil resultere i en mindre hastighetsøkning gjennom Nesttun sentrum. Avklaringer med senterforening og Bergen kommune har vært medvirkende faktorer til at tiltaket per dato ikke er implementert.

Prosjekteringsarbeid for tiltak på signalanlegg på Fantoft ble igangsatt i 2016. Tiltaket er planlagt ferdigstilt i 2017.

Prototype for forbedret leskurtak ble implementert og akseptert i 2016. 14 holdeplasser vil utbedres med aktuell løsning.

Trolley: I 2016 ble flere KL-master byttet, deler av kontaktledningsnettet ble fornyet og det ble montert nye seksjonsskillebrytere.

BBas ble i 2016 bevilget midler over Bergensprogrammet til nødvendige reinvesteringer for Bybanen (10MNOK) og Trolley (2MNOK).

Driftsstabilitet

Måltallet for gjennomsnittlig driftsstabilitet for strømforsyning, radio, signal, spor er 99,5%. Resultatet i 2016 var 99,87%, for 2015 var det 99,86% og for 2014 var det 99,69%.

Måltallet for gjennomsnittlig driftsstabilitet for sporgogner er 99,7%.

Resultatet i 2016 er 99,39%, for 2015 var det 99,65% og for 2014 var det 99,45%.

Lokalisering

Selskapets administrasjon har kontorer i Wigandgården, Agnes Mowinckels gate 6 i Bergen.

Selskapet har egen driftsorganisasjon i verkstedbygget på Kronstad i Bjørnsonsgt 45.

Det er sporgogsværksted og depot i Kokstadflaten 59 som er bemannet med en person

Samarbeid

Det har i 2016 vært jevnlig møter i flere samarbeidsfora både med Hordaland fylkeskommune, Skysst, Bybanen Utbygging, driftsoperatør og leverandører.

Personale

Adm. dir . Paul M. Nilsen gikk av med pensjon 31.01.2016 og Kjell Atle Gullbrå tiltrådte som ny adm.dir. fra 01.02.2016. Ny teknisk sjef tiltrådte 15.06.2016

Organisasjonen vokser etter hvert som virksomheten øker. Det er i 2016 opprettet en ny stilling i driftsavdelingen. Ved slutten av året 2016 har selskapet 19 ansatte på heltid.

Helse, miljø og sikkerhet

Bedriften har egen bedriftshelsetjeneste som oppfyller de krav som stilles i "Lov om Jernbane" og tilhørende forskrift. Arbeidsmiljøet anses som tilfredsstillende. Det har ikke vært skader eller ulykker på arbeidsplassen. Sykefraværet er 6,48%.

Virksomheten i 2017

Bybanen er blitt en viktig del av bybildet i Bergen og styret ser frem til at ansatte vil ha et sterkt engasjement og motivasjon for å løse oppgaver og utfordringer som er videreføring av oppgaver nevnt i strategiplan 2017-2021 og handlingsplan for 2017. En viktig fokusoppgave også i 2017 vil være infrastrukturiltak som kan effektivisere kjøremønster og optimalisere utnyttelsen av Bybanens anlegg og vogner knyttet til framtidig passasjervekst. I bruktagelse av Byggetrinn 3 helt fram til Flesland vil gi endrede krav og forventninger fra en ny kundegruppe. Et framtidig ferdig utbygget sporveisnett syd, nord og vest vil kreve at en tidlig ser for seg hvordan driftsmønster skal være både i normalsituasjon og i avvikssituasjoner. Herunder kommer også behov for depotoppstillingsplasser og serviceanlegg for vognparken. Etter Byrådets vedtak om utbygging av 4. byggetrinn vestover til Fyllingsdalen, må BBas bidra til driftssikre løsninger i dette arbeidet. I reguleringsplan for 4. byggetrinn er basen for infrastrukturvedlikehold på Kronstad fjernet. Det blir en utfordring å finne tjenlige lokaler for å erstatte denne.

Trolleybusslinjen planlegges forlenget i regi av HFK. BBas bidrar her, og sentralt for oss vil være å få på plass teknisk regelverk for planlegging og bygging av Trolleybuss-linjer i 2017

Likestilling

Ved årsskiftet 31. desember 2016 er kvinneandelen blant heltidsansatte 10,5 % mot 11,1 % i 2015. Det er selskapets målsetting at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn. Ved nyrekruttering blir kvinner spesielt oppfordret til å søke.

Ytre miljø

Bybanen AS stiller miljøkrav til leverandører i forbindelse med anskaffelser av varer og tjenester. Miljøkrav kan knytte seg til relevante tekniske egenskaper til produkt, returordninger, emballasje miljøkvalitetssystem og rutiner. Motorkjøretøyer og annet utstyr som benyttes i forbindelse med vedlikehold av Bybanens infrastruktur forurenses det ytre miljø. Både kjøretøy og utstyr er bygget etter krav om høy miljøstandard. Sett under ett er utslippene små og bidrar til vedlikehold av et miljøvennlig elektrisk sporvognsystem. Miljøgevinsten ved bybanen er betydelig sammenlignet med et tradisjonelt bussystem.

Beredskap

Bedriften har en døgkontinuerlig hjemmevaktordning som har ansvar for å gjennomføre nødvendige tiltak knyttet til driftsproblemer, hendelser eller andre situasjoner innenfor de områder som selskapet har forvaltningsansvar for.

Skatte, regnskapsmessige og selskapsrettslige regler

Styret har lagt til grunn at selskapets virksomhet følger de til enhver tid gjeldende regler for internprising av varer og tjenester overfor eier. Dette gjelder også overfor tredjepart. I henhold til "Lov om revisjon" § 2.3 er det avholdt møte mellom selskapets styre og revisor uten at adm. direktør eller andre fra den daglige ledelsen var til stede.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3 - 3 er forutsetning om fortsatt drift lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

Redegjørelse for årstegnskapet

Bybanen AS har ikke til formål å skaffe eierne økonomisk vinning. Målsettingen er å bidra til at fylkeskommunen når vedtatte mål for kollektivtrafikken i Bergen og for Bybanen spesielt.

Samlet kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var i 2016 på NOK 12 200 125.

Driftsresultatet utgjorde NOK 3 201 699.

Salg av tjenester til Hordaland fylkeskommune, Skyss og Keolis Norge AS finansierer selskapets drift. Selskapets eier har gitt selskapet lån til finansiering av vedlikeholdsutstyr og andre investeringer.

Styret mener at årsregnskapet for Bybanen AS gir et korrekt bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Styret foreslår at overskudd for 2016 disponeres som følger: Overføres til annen egenkapital NOK 2 297 073

Nøkkel tall for	2016	(2015)
Omsetning	112 408 662	(94 620 207)
Årsresultat/overskudd	2 297 073	(1 767 416)
Investeringer	635 869	(6 841 236)
Likviditetsbeholdning	19 689 497	(9 125 241)
Totalkapitalen	60 496 120	(45 137 496)
Egenkapitalandelen	18.7%	(19.9%)

Styrets arbeid i 2016

Styret er av den oppfatning at prosesser og oppgaver i 2016 har blitt gjennomført på en svært god måte. Ansatte har som i tidligere år bidratt med engasjement og sterk motivasjon for at Bybanen skal bli til beste for Bergen. Styret takker alle for innsatsen i 2016.

Styrets sammensetning

Styrets medlemmer:

Paul M. Nilsen	Valgt frem til ordinær generalforsamling 2017
Edel Eikeseth	Valgt frem til ordinær generalforsamling 2017
Mona Røsvik Strømme	Valgt for 2 år i 2016
Tor André Ljosland	Valgt for 2 år i 2016
Lars Christian Stendal	Valgt for 2 år i 2016

Varamedlemmer:

Sigbjørn Framnes for Mona Røsvik Strømme	Valgt for 1 år i 2016
Kari Fosoid Aakre for Tor André Ljosland	Valgt for 1 år i 2016.

Styrets leder: Paul M. Nilsen

Styrets nestleder: Edel Eikeseth

Styreleder og nestleder er på valg hvert år. Godtgjørelse til styreleder NOK 90 000, nestleder NOK 45 000 og styremedlemmer kr 30 000. Varamedlemmer godtgjøres etter fylkeskommunens satser for enkeltmøter.

Revisor:

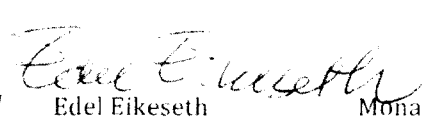
Ernst & Young AS ved statsautorisert revisor Jørn Knutsen.

Bergen 31. desember 2016

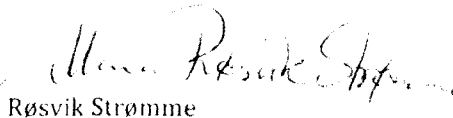
Bergen 15. mars 2017

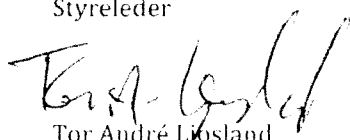
Paul M. Nilsen
Styreleder

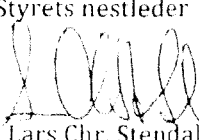
Edel Eikeseth
Styrets nestleder

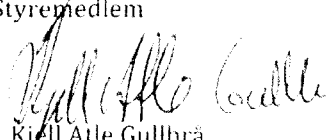
Mona Røsvik Strømme
Styremedlem

Tor André Ljosland
Styremedlem

Lars Chr. Stendal
Styremedlem

Kjell Atle Gullbrå
Adm. direktør

Bybanen AS

Resultatregnskap

	Note	2016	2015
Driftsinntekter			
Salgsinntekt	3	112 015 372	94 620 207
Annen driftsinntekt		393 290	0
Sum driftsinntekter		<u>112 408 662</u>	<u>94 620 207</u>
Driftskostnader			
Varekostnad		115 438	0
Lønnskostnad	2, 4	17 808 643	16 924 351
Avskrivning	5	2 570 655	2 562 928
Annen driftskostnad	2, 9	88 712 227	72 404 236
Sum driftskostnader		<u>109 206 963</u>	<u>91 891 515</u>
Driftsresultat		<u>3 201 699</u>	<u>2 728 692</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen finansinntekt		225 094	175 169
Annen finanskostnad		354 957	495 944
Netto finansposter		<u>-129 863</u>	<u>-320 775</u>
Ordinært resultat før skattekostnad		<u>3 071 836</u>	<u>2 407 917</u>
Skattekostnad på ordinært resultat	12	<u>774 763</u>	<u>640 501</u>
Årsresultat		<u>2 297 073</u>	<u>1 767 416</u>
Overføringer og disponeringer			
Overføringer annen egenkapital	13	<u>2 297 073</u>	<u>1 767 416</u>

Bybanen AS

Balanse pr. 31. desember

	Note	2016	2015
Anleggsmidler			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Maskiner og anlegg	5	9 891 191	11 365 232
Driftsløsøre, inventar og kjøretøy	5	<u>7 039 891</u>	<u>7 500 637</u>
Sum varige driftsmidler		<u>16 931 082</u>	<u>18 865 869</u>
Sum anleggsmidler		<u>16 931 082</u>	<u>18 865 869</u>
Omløpsmidler			
Varer	11	<u>7 631 278</u>	<u>2 509 247</u>
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer	10	11 614 152	12 697 312
Andre fordringer		<u>4 630 111</u>	<u>1 939 827</u>
Sum fordringer		<u>16 244 263</u>	<u>14 637 139</u>
Bankinnskudd, kontanter og lignende	6	<u>19 689 497</u>	<u>9 125 241</u>
Sum omløpsmidler		<u>43 565 038</u>	<u>26 271 627</u>
Sum eiendeler		<u>60 496 120</u>	<u>45 137 496</u>

Bybanen AS

Balanse pr. 31. desember

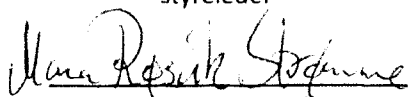
	Note	2016	2015
Egenkapital			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Aksjekapital	13, 14	1 550 000	1 550 000
Sum innskutt egenkapital		1 550 000	1 550 000
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	13	9 731 990	7 434 917
Sum opptjent egenkapital		9 731 990	7 434 917
Sum egenkapital		11 281 990	8 984 917
Gjeld			
<i>Avsetninger for forpliktelser</i>			
Pensjonsforpliktelser	4	2 215 784	2 216 487
Utsatt skatt	12	664 323	549 692
Sum avsetning for forpliktelser		2 880 107	2 766 179
<i>Annen langsiktig gjeld</i>			
Øvrig langsiktig gjeld	8, 10	15 000 000	16 000 000
Sum annen langsiktig gjeld		15 000 000	16 000 000
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld	10	21 616 133	6 335 630
Betalbar skatt	12	658 378	520 560
Skyldige offentlige avgifter	6	1 395 978	2 826 230
Annen kortsiktig gjeld	7	7 663 534	7 703 980
Sum kortsiktig gjeld		31 334 023	17 386 400
Sum gjeld		49 214 130	36 152 579
Sum egenkapital og gjeld		60 496 120	45 137 496

31. desember 2016

Bergen, 15. mars 2017

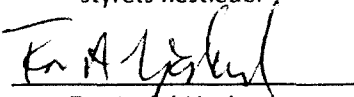
Paul Magne Nilsen
styreleder

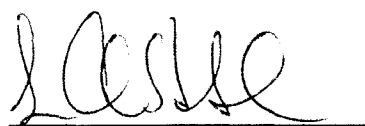
Mona Louise Røsvik
Strømme
styremedlem

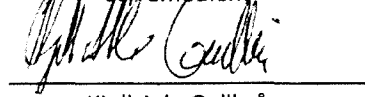
Edel Olaug Eikeseth
styrets nestleder

Tor André Ljosland
styremedlem

Lars Christian Stendal
styremedlem

Kjell Atle Gullbrå
administrerende direktør

Bybanen AS

Balanse pr. 31. desember

Note

2016

2015

Bybanen AS

Kontantstrømoppstilling

	Note	2016	2015
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat før skattekostnad		3 071 836	2 407 917
Periodens betalte skatt	12	-522 127	-469 338
Ordinære avskrivninger	5	2 570 655	2 562 928
Endring i varelager, kundefordringer og leverandørgjeld		11 241 634	-4 515 318
Forskjeller i pensjonsmidler/-forpliktelser	4	-703	624 285
Endring i andre tidsavgrensningposter		-4 161 170	-680 157
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		<u>12 200 125</u>	<u>-69 683</u>
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	5	<u>-635 869</u>	<u>-6 841 236</u>
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		<u>-635 869</u>	<u>-6 841 236</u>
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	8	<u>-1 000 000</u>	<u>-1 000 000</u>
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		<u>-1 000 000</u>	<u>-1 000 000</u>
Netto endring i likvider i året		10 564 256	-7 910 919
Kontanter og bankinnskudd per 01.01		<u>9 125 241</u>	<u>17 036 160</u>
Kontanter og bankinnskudd per. 31.12		<u>19 689 497</u>	<u>9 125 241</u>

Noter til regnskapet for 2016

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for øvrige foretak. Selskapet har tidligere vært et lite foretak, men oppfyller ikke lenger disse kravene, og har i 2014 gått over til å være et øvrig foretak.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anskaffelseskost vurderes etter FIFO- prinsippet. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost. Det foretas nedskrivning for påregnelig ukurans.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets forventede økonomiske levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere.

Leasing / leieavtaler

En leieavtale skal klassifiseres som finansiell eller operasjonell i samsvar med avtalens reelle innhold. Dersom det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll knyttet til det underliggende leieobjektet er gått over på leietaker skal leieavtalen klassifiseres som finansiell, og eiendeler og forpliktelser balanseføres. Øvrige leieavtaler er operasjonelle. For operasjonelle leieavtaler er leiekostnaden en driftskostnad som kostnadsføres løpende.

Noter til regnskapet for 2016

Pensjoner

Selskapet er medlem av Kommunens Sentralforbund og har tjenestepensjon iht. hovedtariffavtalen

Ytelsesbaserte pensjonsordninger, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid.

Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %-grensen ved årets begynnelse, resultatføres det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personalkostnader.

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 24 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet og nettoført. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttegjort.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Bybanen AS

Noter til regnskapet for 2016

Note 2 - Lønnskostnader, antall ansatte, lån til ansatte og godtgjørelse til revisor

<i>Lønnskostnader</i>	2016	2015
Lønninger	13 786 513	12 885 484
Arbeidsgiveravgift	2 196 044	2 022 105
Pensjonskostnader	1 678 885	1 896 346
Andre ytelser	147 201	120 417
Sum	<u>17 808 643</u>	<u>16 924 352</u>

Selskapet har i regnskapsåret sysselsatt totalt 19 årsverk.

Ytelser til ledende personer

	Lønn	Pensjonsutgifter	Andre godtgjørelser
Administrerende direktør (tidligere)	258 550	2 040	1 937
Administrerende direktør (ny)	1 093 118	21 939	6 586
Styrehonorar	225 000		

Lån og sikkerhetsstillelse til ledende ansatte, tillitsvalgte og aksjeeiere mv.

Det er ikke gitt lån/ sikkerhetsstillelse til daglig leder, styreformann eller andre nærstående parter.

Godtgjørelse til revisor er fordelt på følgende:

	2016	2015
Revisjon	120 950	118 000
Regnskapsteknisk bistand	26 100	25 500
Annen bistand	71 326	26 500
Sum	<u>218 376</u>	<u>170 000</u>

Merverdiavgift er ikke inkludert i revisjonshonoraret.

Note 3 - Salgsinntekter

	2016	2015
<i>Pr. virksomhetsområde</i>		
Forvaltning av bybanens infrastruktur og sporvogner	112 676 669	94 275 669
Annet	-661 297	344 538
	<u>112 015 372</u>	<u>94 620 207</u>
<i>Geografisk fordeling</i>		
Hordaland	112 676 669	94 275 669
Annet	-661 297	344 538
	<u>112 015 372</u>	<u>94 620 207</u>

Noter til regnskapet for 2016**Note 4 - Pensjoner**

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Selskapet har pensjonsordning som omfatter alle selskapets ansatte. Pr. 31.12.16 omfatter pensjonsordningen 18 aktive ansatte og 1 pensjonist. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsen er dekket gjennom Kommunal Landspensjonskasse.

Selskapet endret i 2014 regnskapsprinsipp hvor netto pensjonsforpliktelse fra og med 2014 vises i balansen. Den beregnede pensjonsforpliktelsen pr. 01.01.14 ble ført som en prinsippendring direkte mot egenkapitalen, årets endring i pensjonsforpliktelse føres som lønnskostnad.

	2016	2015
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 821 047	1 880 614
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	242 712	202 650
Avkastning på pensjonsmidler	-234 842	-169 336
Administrasjonskostnad/rentegaranti	70 771	81 990
Arbeidsgiveravgift	267 856	281 424
Netto pensjonskostnad	<u>2 167 544</u>	<u>2 277 342</u>

	2016	2015
Opptjente pensjonsforpliktelser	<u>9 084 274</u>	<u>7 168 279</u>
Beregnete pensjonsforpliktelser	9 084 274	7 168 279
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	7 868 217	6 213 659
Arbeidsgiveravgift	171 464	134 601
Ikke resultatført virkning av estimatavvik inkl. aga	828 263	1 127 266
Netto pensjonsforpliktelse	<u>2 215 784</u>	<u>2 216 487</u>

<i>Økonomiske forutsetninger:</i>	2016	2015
Diskonteringsrente	2,6%	2,7%
Forventet lønnsvekst	2,5%	2,5%
Forventet G-regulering	2,25%	2,25%
Forventet pensjonsregulering	1,48%	1,48%
Forventet avkastning på fondsmidler	3,6%	3,3%

De aktuariemessige forutsetningene er basert på vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer. Estimataavvik som overstiger 10 % av det høyeste av beregnet pensjonsforpliktelse inklusiv arbeidsgiveravgift og pensjonsmidler, amortiseres over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid.

Bybanen AS

Noter til regnskapet for 2016

Note 5 - Varige driftsmidler

	Driftsløsøre, inventar og kjøretøy	Arbeids- maskiner	Kontor- maskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	10 915 083	19 329 780	602 998	30 847 861
Tilgang kjøpte driftsmidler	574 302	0	61 567	635 869
Anskaffelseskost 31.12.	11 489 385	19 329 780	664 565	31 483 730
Akk. avskrivninger per 31.12	4 545 121	-9 438 589	-568 938	-14 552 648
Balanseført pr. 31.12.	6 944 264	9 891 191	95 627	16 931 082
Årets avskrivninger	1 034 475	1 474 041	62 140	2 570 656
Økonomisk levetid	3-10 år	5-15 år	3-5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	

Note 6 - Bankinnskudd

Av innestående på selskapets bankkonti er kr 741 022 bundne skattetrekkmidler.

Note 7 - Annen kortsiktig gjeld

	2016	2015
Avsetning påløpte forpliktelser	2 319 520	6 069 934
Andre kortsiktige poster	6 338	0
Skyldig styrehonorar	225 000	225 000
Skyldige feriepenger	1 582 920	1 409 047
Annen kortsiktig gjeld	3 529 756	0
Sum	7 663 534	7 703 981

Note 8 - Fordringer og gjeld

Langsiktig gjeld med forfall senere enn 5 år	2016	2015
Hordaland fylkeskommune	10 000 000	11 000 000

Selskapets gjeld til Hordaland fylkeskommune renteberegnes. I 2016 er det kostnadsført renter på 319 300.

Bybanen AS

Noter til regnskapet for 2016

Note 9 - Leieavtaler

	2016	2015
<i>Årets leiekostnader fra operasjonelle leieavtale</i>		
Leieavtale Hordaland Fylkeskommune	23 612 477	20 838 788
Annet	120 470	105 194
	<u>23 732 947</u>	<u>20 943 982</u>

Bybanen AS sin operasjonelle låneavtale består av leie av vogner av Hordaland Fylkeskommune.

Note 10 - Mellomværende med eier

<i>Fordringer</i>	2016	2015
Kundefordringer	0	3 262 088
<i>Gjeld</i>	2016	2015
Leverandørgjeld	8 731 097	211 237
Langsiktig gjeld	15 000 000	16 000 000
Sum	<u>23 731 097</u>	<u>16 211 237</u>

Langsiktig gjeld renteberegnes.

Hordaland Fylkeskommune eier 100 % av aksjene i Bybanen AS.

Note 11 - Varer

	2016	2015
Varelager (reservedeler)	4 101 522	2 509 247
Varer i kommisjon	3 529 756	0
Sum	<u>7 631 278</u>	<u>2 509 247</u>

Bybanen AS

Noter til regnskapet for 2016

Note 12 - Skatt

<i>Årets skattekostnad fordeler seg på:</i>	2016	2015
Betalbar skatt	660 132	522 127
Årets skatteeffekt av endret skattesats	-27 680	
Endring utsatt skatt	136 619	118 374
Årets totale skattekostnad	<u>769 071</u>	<u>640 501</u>
<i>Beregning av årets skattegrunnlag:</i>	2016	2015
Ordinært resultat før skattekostnad	3 071 836	2 407 917
Permanente forskjeller	137 937	127 180
Øvrige korreksjoner	<u>-569 245</u>	<u>-601 295</u>
Årets skattegrunnlag	<u>2 640 528</u>	<u>1 933 802</u>
Betalbar skatt (25%) av årets skattegrunnlag	660 132	522 127
<i>Oversikt over midlertidige forskjeller</i>	2016	2015
Driftsmidler inkl goodwill	4 836 241	4 230 809
Gevinst- og tapskonto	147 560	184 450
Netto pensjonsforpliktelse som er ført i balansen	<u>-2 215 784</u>	<u>-2 216 487</u>
Netto midlertidige forskjeller pr 31.12	<u>2 768 017</u>	<u>2 198 772</u>
Utsatt skattefordel/Utsatt skatt (24% for i år, 25% for i fjor)	664 324	549 693

Note 13 - Egenkapital

	Aksjekapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01.16	1 550 000	7 434 917	8 984 917
Årsresultat	0	2 297 073	2 297 073
Egenkapital 31.12.16	<u>1 550 000</u>	<u>9 731 990</u>	<u>11 281 990</u>

Note 14 - Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen består av:

	Antall	Pålydende	Balanseført
Ordinære aksjer	1 000	1 550 kr	1 550 000

Hordaland Fylkeskommune eier 100 % av aksjene i Bybanen AS. Alle aksjer har like rettigheter i selskapet.

Bybanen AS
Avslutningsdato 31-12-2016
Spesifisert regnskap (inkludert tilleggsposteringer)

Konto		Foreløpig i år	Tilleggs post.	I år	Referanse	I fjor	Endring i %
1200	Maskiner og anlegg	9 891 190,87	0,00	9 891 190,87		11 365 231,87	-12,97
	Maskiner og anlegg	9 891 190,87	0,00	9 891 190,87		11 365 231,87	
1230	Biler	5 545 242,82	0,00	5 545 242,82		6 129 338,12	-9,53
1250	Inventar	360 903,85	0,00	360 903,85		34 077,21	959,08
1270	Verktøy o l	686 963,22	0,00	686 963,22		687 691,63	-0,11
1280	Kontormaskiner	92 329,02	0,00	92 329,02		76 089,37	21,34
1283	Kontormaskiner By banen AS	3 405,20	0,00	3 405,20		20 217,20	-83,16
1285	Ekstra utbygging	225 142,00	0,00	225 142,00		354 130,00	-36,42
1290	Sporsikring	30 899,00	0,00	30 899,00		59 435,00	-48,01
1293	Radioutstyr	95 006,00	0,00	95 006,00		139 658,00	-31,97
	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kon...	7 039 891,11	0,00	7 039 891,11		7 500 636,53	
1460	Råvarer	4 101 522,40	0,00	4 101 522,40		2 509 247,13	63,46
1463	Varer i kommisjon	3 529 755,78	0,00	3 529 755,78		0,00	0,00
	Varer	7 631 278,18	0,00	7 631 278,18		2 509 247,13	
1500	Kundefordringer	8 009 626,37	3 287 944,00	11 297 570,37		12 026 014,83	-6,06
1530	Opptjent ikke fakt driftsinnt	41 891,00	274 691,00	316 582,00		671 297,48	-52,84
	Kundefordringer	8 051 517,37	3 562 635,00	11 614 152,37		12 697 312,31	
1700	Forskuddsbetalt leie	0,00	0,00	0,00		178 736,92	-100,00
1702	Andre fordringer	0,00	3 529 756,00	3 529 756,00		0,00	0,00
1748	Skader Tryg	303 985,99	0,00	303 985,99		1 761 089,62	-82,74
1749	Forskuddsbetalte kostnader	90 644,00	0,00	90 644,00		0,00	0,00
2740	2740 Oppgjørskonto merv erdiav gift l	705 725,37	0,00	705 725,37		0,00	0,00
	Andre fordringer	1 100 355,36	3 529 756,00	4 630 111,36		1 939 826,54	
1922	DnB 1503 36 54054	18 632 250,13	0,00	18 632 250,13		8 185 795,78	127,62
1923	DnB 1503 36 54089	316 224,40	0,00	316 224,40		319 061,24	-0,89
1951	Skattetrekkkonto 1503.36 54070	741 022,41	0,00	741 022,41		620 384,47	19,45
	Bankinnskudd, kontanter og lignende	19 689 496,94	0,00	19 689 496,94		9 125 241,49	
2000	Aksjekapital	-1 550 000,00	0,00	-1 550 000,00		-1 550 000,00	0,00
	Aksjekapital	-1 550 000,00	0,00	-1 550 000,00		-1 550 000,00	
2050	Annen egenkapital	-7 434 917,04	-2 297 073,30	-9 731 990,34		-7 434 917,04	30,90
	Annen egenkapital	-7 434 917,04	-2 297 073,30	-9 731 990,34		-7 434 917,04	
2100	Pensjonsforpliktelser	-2 215 784,00	0,00	-2 215 784,00		-2 216 487,00	-0,03
	Pensjonsforpliktelser	-2 215 784,00	0,00	-2 215 784,00		-2 216 487,00	
2120	Utsatt skatteforpliktelse	-549 692,00	-114 631,00	-664 323,00		-549 692,00	20,85
	Utsatt skatt	-549 692,00	-114 631,00	-664 323,00		-549 692,00	
2240	Lån HFK	-15 000 000,00	0,00	-15 000 000,00		-16 000 000,00	-6,25
	Øvrig langsiktig gjeld	-15 000 000,00	0,00	-15 000 000,00		-16 000 000,00	
2400	Leverandørgjeld	-18 328 189,49	-3 287 944,00	-21 616 133,49		-6 335 629,64	241,18
	Leverandørgjeld	-18 328 189,49	-3 287 944,00	-21 616 133,49		-6 335 629,64	
2500	Betalbar skatt ikke utlignet	-705 327,00	-660 132,00	-1 365 459,00		-705 327,00	93,59
2510	Betalbar skatt utlignet	52 976,00	0,00	52 976,00		0,00	0,00
2540	Forhåndsskatt	654 105,00	0,00	654 105,00		184 767,00	254,02
	Betalbar skatt	1 754,00	-660 132,00	-658 378,00		-520 560,00	

Bybanen AS
 Avslutningsdato 31-12-2016
 Spesifisert regnskap (inkludert tilleggsposter)

Konto	Foreløpig i år	Tilleggspost.	I år	Referanse	I fjor	Endring i %
2600	Forskuddstrekk	-730 587,94	0,00	-730 587,94	-609 950,00	19,78
2650	Trukket fagfor.kontingent	0,00	0,00	0,00	0,43	-100,00
2740	Oppgjørskonto merv. eravgift	0,00	0,00	0,00	-1 641 720,56	-100,00
2770	Skyldig arbeidsgiveravgift	-410 472,72	0,00	-410 472,72	-344 197,54	19,25
2785	Skyldig arb.giv. avg. pål. FP	-223 191,93	0,00	-223 191,93	-198 635,56	12,36
2786	Arb.g. avg. styrehonor.	-31 725,00	0,00	-31 725,00	-31 725,00	0,00
	Skyldige offentlige avgifter	-1 395 977,59	0,00	-1 395 977,59	-2 826 228,23	
1571	Lønnsforskudd	-6 337,55	0,00	-6 337,55	0,00	0,00
2930	Skyldig styrehonorar	-225 000,00	0,00	-225 000,00	-225 000,00	0,00
2940	Skyldige feriepenger	-1 582 920,48	0,00	-1 582 920,48	-1 409 047,08	12,34
2960	Påløpt kostnad	-2 052 730,99	-266 789,00	-2 319 519,99	-6 069 934,47	-61,79
2990	Annen kortsiktig gjeld	0,00	-3 529 756,00	-3 529 756,00	0,00	0,00
	Annen kortsiktig gjeld	-3 866 989,02	-3 796 545,00	-7 663 534,02	-7 703 981,55	
3000	Diverse inntekter/dekning av kost.	-1 630 345,44	0,00	-1 630 345,44	-1 975 205,00	-17,46
3007	Administrasjonshonorar fra HFK	-37 538 333,95	0,00	-37 538 333,95	-28 202 002,75	33,11
3011	Leie vogner	-23 611 104,04	0,00	-23 611 104,04	-20 833 328,04	13,33
3012	Leie infrastruktur	-18 457 649,78	0,00	-18 457 649,78	-17 915 324,18	3,03
3013	Vedlikehold vogner	-24 747 179,68	0,00	-24 747 179,68	-18 960 107,63	30,52
3062	Refusjon strøm	-2 919 130,74	0,00	-2 919 130,74	-2 596 588,30	12,42
3090	Annen inntekt	-3 390 602,29	-274 691,00	-3 665 293,29	-3 740 549,63	-2,01
3100	Salgsinntekter avg. fri	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00	0,00
3600	Leieinntekt fast eiendom	-107 632,54	0,00	-107 632,54	-52 563,00	104,77
3990	Uopptjent inntekt	671 297,48	0,00	671 297,48	-344 537,56	-294,84
	Salgsinntekt	-111 740 680,98	-274 691,00	-112 015 371,98	-94 620 206,09	
3900	Annen driftsrelatert inntekt	-301 666,00	0,00	-301 666,00	0,00	0,00
3911	Annen inntekt	-91 624,00	0,00	-91 624,00	0,00	0,00
	Annen driftsinntekt	-393 290,00	0,00	-393 290,00	0,00	
4350	Svinn, tap osv	90 735,02	0,00	90 735,02	0,00	0,00
4390	4390 Beholdningsendring (Reklassif.)	24 702,52	0,00	24 702,52	0,00	0,00
	Varekostnad	115 437,54	0,00	115 437,54	0,00	
5000	Lønnskostnader	12 501 782,89	0,00	12 501 782,89	11 257 127,70	11,06
5003	Honorar uten fp beregn.	0,00	0,00	0,00	15 636,00	-100,00
5020	Feriepenger	1 552 222,96	0,00	1 552 222,96	1 396 708,23	11,13
5210	Fri telefon	81 618,00	0,00	81 618,00	77 592,00	5,19
5252	FORDEL ULYKKESFORS.	18 268,89	0,00	18 268,89	26 271,04	-30,46
5290	Motkonto for gruppe 52	-99 886,89	0,00	-99 886,89	-103 863,04	-3,83
5320	Pensjonsforsikring for ansatte	1 902 273,00	0,00	1 902 273,00	1 489 332,00	27,73
5321	Egenandel Koll. pensj. forsikr.	-222 684,70	0,00	-222 684,70	-217 271,00	2,49
5330	Styrehonorar	218 041,67	0,00	218 041,67	225 000,00	-3,09
5400	Arbeidsgiveravgift	1 976 969,57	0,00	1 976 969,57	1 825 168,52	8,32
5410	Arb.giv. avg. pål. feriepenger	219 073,98	0,00	219 073,98	196 935,93	11,24
5420	Innberetn. pl. pensjonskostnad	-703,00	0,00	-703,00	624 285,00	-100,11
5800	Refusjon av sykepenger	-485 535,00	0,00	-485 535,00	-8 988,00	5 302,04
5801	INNB. REF. AGA SYKELØNN	485 535,00	0,00	485 535,00	0,00	0,00
5802	MOTKONTO 5801	-485 535,00	0,00	-485 535,00	0,00	0,00
5900	Gave til ansatte	9 236,00	0,00	9 236,00	14 606,00	-36,77
5920	o/u fond	-4 912,76	0,00	-4 912,76	-4 120,00	19,24
5946	Pensjonsforsikring egenandel	1 902 272,99	0,00	1 902 272,99	1 333 605,66	42,64
5947	MOTKONTO 5946	-1 902 272,99	0,00	-1 902 272,99	-1 333 605,66	42,64
5990	Annen personalkostnad	142 878,13	0,00	142 878,13	109 931,15	29,97
	Lønnskostnad	17 808 642,74	0,00	17 808 642,74	16 924 351,53	
6010	Avskr. på transp.m./inv./maskin	2 570 655,46	0,00	2 570 655,46	2 562 928,08	0,30
	Avskrivning	2 570 655,46	0,00	2 570 655,46	2 562 928,08	

Bybanen AS
Avslutningsdato 31-12-2016
Spesifisert regnskap (inkludert tilleggsposteringer)

Konto	Foreløpig i år	Tilleggspost.	I år	Referanse	I fjor	Endring i %
4390	Beholdningsendring	0,00	0,00		359 164,21	-100,00
6100	Frakt transp og forsikr	7 425,00	0,00	7 425,00	19 057,52	-61,04
6110	Toll og spedisjonskostn	21 115,04	0,00	21 115,04	22 039,40	-4,19
6210	Kjørestrøm nettleie	2 547 639,38	0,00	2 547 639,38	1 965 620,90	29,61
6211	Kjørestrøm kraft	3 396 341,19	0,00	3 396 341,19	2 969 045,81	14,39
6216	Diverse oljer	71 838,42	0,00	71 838,42	79 119,44	-9,20
6300	Husleie	1 325 139,71	0,00	1 325 139,71	1 134 890,00	16,76
6320	Renovasjon vann ol	93 700,92	0,00	93 700,92	109 819,93	-14,68
6340	Lys varme	653 625,32	0,00	653 625,32	157 384,17	315,31
6341	Strøm holdeplasser	1 508 116,78	0,00	1 508 116,78	1 122 434,74	34,36
6360	Renhold	266 624,41	0,00	266 624,41	118 007,82	125,94
6390	Annen kostnad lokaler	445 648,48	0,00	445 648,48	36 409,20	1 124,00
6400	Leie av maskiner	77 167,00	0,00	77 167,00	72 259,23	6,79
6430	Leie andre kontormaskiner	43 303,24	0,00	43 303,24	32 934,73	31,48
6440	Leie transportmidler/sporv ogner	23 612 476,74	0,00	23 612 476,74	20 838 788,35	13,31
6450	Annen leiekostnad	6 471,20	0,00	6 471,20	14 322,55	-54,82
6490	Vakthold	7 790,40	0,00	7 790,40	8 772,80	-11,20
6500	Verktøy	68 927,90	0,00	68 927,90	55 456,61	24,29
6540	Inventar	269 816,64	0,00	269 816,64	123 973,59	117,64
6550	Driftsmateriale	1 499 424,69	0,00	1 499 424,69	1 805 293,07	-16,94
6560	Rekvisita	683,92	0,00	683,92	32 657,60	-97,91
6570	Arbeidsklær og verneutstyr	101 328,00	0,00	101 328,00	37 176,20	172,56
6590	Annet driftsmateriale	70 266,92	0,00	70 266,92	418 457,47	-83,21
6600	Reparasjon og vedl bygninger	76 193,58	0,00	76 193,58	12 400,00	514,46
6620	Reparasjon og vedl utstyr/unimog/sporv	24 570 377,98	0,00	24 570 377,98	19 209 825,00	27,91
6621	Vedlikehold og vedl.Spor og signal	350 510,44	0,00	350 510,44	404 019,99	-13,24
6622	Reparasjon og vedlikehold elektro	824 494,00	0,00	824 494,00	2 321 919,71	-64,49
6623	Rep. & vedlikehold Trolley nett	-27 299,56	0,00	-27 299,56	0,00	0,00
6690	Rep.biler og utstyr	707 917,14	0,00	707 917,14	169 709,94	317,13
6691	Reparasjon egne skader	703 320,64	0,00	703 320,64	782 142,77	-10,08
6695	Reparasjon vogner	853 643,28	0,00	853 643,28	300 000,00	184,55
6700	Revisjon-/regnskapshonorar	158 016,00	0,00	158 016,00	169 635,00	-6,85
6710	Regnskapshonorar	206 928,00	0,00	206 928,00	255 803,20	-19,11
6720	Honorar økonom-/juridisk	12 024,80	0,00	12 024,80	0,00	0,00
6731	Innleie personell	695 099,20	0,00	695 099,20	424 352,00	63,80
6790	Annen fremmed tjeneste	6 116 071,98	266 769,00	6 382 860,98	4 842 975,30	31,80
6792	Annen fremmed tjeneste By banetrase	4 281 001,92	0,00	4 281 001,92	2 449 036,84	74,80
6795	Konsulentoppdrag	6 560 382,01	0,00	6 560 382,01	4 836 011,02	35,66
6800	Kontorrekvisita	31 084,71	0,00	31 084,71	14 162,30	119,49
6810	Datakostnader	820 265,31	0,00	820 265,31	599 584,80	36,81
6820	Trykksak	7 294,50	0,00	7 294,50	0,00	0,00
6840	Aviser tidsskrifter bøker ol	64 048,71	0,00	64 048,71	50 412,89	27,05
6860	Møte kurs oppdatering ol	908 724,78	0,00	908 724,78	289 502,64	213,89
6890	ANDRE KONTORKOSTNADER	230,96	0,00	230,96	4 609,25	-94,99
6900	Telefon	186 714,38	0,00	186 714,38	251 266,48	-25,69
6910	Linjeleie Radiosamband	68 000,00	0,00	68 000,00	68 000,00	0,00
6914	Bredband ansatte	38 407,78	0,00	38 407,78	38 436,47	-0,07
6940	Porto	21,60	0,00	21,60	168,00	-87,14
7000	Drivstoff	102 984,60	0,00	102 984,60	76 008,22	35,49
7020	Vedlikehold	0,00	0,00	0,00	13 272,80	-100,00
7060	Parkerin /bom	62 786,80	0,00	62 786,80	59 592,70	5,36
7090	Annen kostn.transportmidler	49 048,75	0,00	49 048,75	28 830,00	70,13
7100	Bilgodtgj. oppgavepliktig	13 244,54	0,00	13 244,54	15 160,71	-12,64
7101	Bilgodtgjørelse skattepliktig	1 019,39	0,00	1 019,39	0,00	0,00
7140	Reisekostnad internt	327 902,09	0,00	327 902,09	460 522,92	-28,80
7141	Reisekostnader eksternt	0,00	0,00	0,00	186,00	-100,00
7142	Reisekostnad 8%	61 282,88	0,00	61 282,88	80 736,36	-24,10
7150	Diettkostnad oppg pl	174 719,00	0,00	174 719,00	250 396,00	-30,22
7159	Motkonto 7150	-83 382,00	0,00	-83 382,00	-125 195,00	-33,40
7170	Diettkostnad skattepliktig	47 700,00	0,00	47 700,00	142 146,00	-66,44
7171	Motkonto 7170	-23 850,00	0,00	-23 850,00	-71 073,00	-66,44
7300	Salgskostnad annonser	115 232,00	0,00	115 232,00	35 594,00	223,74
7320	Reklamekostnad markedsføring etc	54 735,00	0,00	54 735,00	0,00	0,00
7350	Representasjon fradragsber	5 149,44	0,00	5 149,44	12 613,50	-59,18
7360	Representasjon ikke fradrag	4 884,00	0,00	4 884,00	5 300,00	-7,85
7410	Kontingent ikke fradrag	132 421,81	0,00	132 421,81	119 281,09	11,02
7420	Gave fradragsberettiget	810,00	0,00	810,00	5 355,00	-84,87
7430	Gave ikke fradragsber	190,00	0,00	190,00	1 720,00	-88,95
7500	Forsikringspremie	2 652 410,00	0,00	2 652 410,00	1 975 594,00	34,26
7770	Bank og kortgebyr	6 472,70	0,00	6 472,70	10 326,00	-37,32

Bybanen AS
 Avslutningsdato 31-12-2016
 Spesifisert regnskap (inkludert tilleggsposteringer)

Konto		Foreløpig i år	Tilleggspost.	I år	Referanse	I fjor	Endring i %
7790	Annen kostnad	122 916,98	0,00	122 916,98		280 808,14	-56,23
7830	Tap på fordringer	308 414,40	0,00	308 414,40		0,00	0,00
	Annen driftskostnad	88 445 437,82	266 789,00	88 712 226,82		72 404 234,38	
8050	Annen renteinntekt	-177 157,21	0,00	-177 157,21		-144 065,04	22,97
8060	Valutagevinst (agio)	-47 937,44	0,00	-47 937,44		-31 103,52	54,12
	Annen finansinntekt	-225 094,65	0,00	-225 094,65		-175 168,56	
8140	Rentekostn ikke fradr ber	441,30	0,00	441,30		879,00	-49,80
8150	Annen rentekostnad	319 300,00	0,00	319 300,00		402 488,59	-20,67
8155	Morarenter leverandører o l	2 264,20	0,00	2 264,20		0,00	0,00
8160	Valutatap (disagio)	32 882,27	0,00	32 882,27		92 575,75	-64,48
8170	Annen finanskostnad	70,00	0,00	70,00		0,00	0,00
	Annen finanskostnad	354 957,77	0,00	354 957,77		495 943,34	
8300	Betalbar skatt	0,00	660 132,00	660 132,00		522 127,00	26,43
8320	Endring i utsatt skatt	0,00	114 631,00	114 631,00		118 374,00	-3,16
	Skatteskostnad på ordinært resultat	0,00	774 763,00	774 763,00		640 501,00	
8960	OVERF ANNEN EGENKAPITAL	0,00	2 297 073,30	2 297 073,30		1 767 416,32	29,97
	Overføringer annen egenkapital	0,00	2 297 073,30	2 297 073,30		1 767 416,32	
	Kontrollsum :	0,39	0,00	0,39		0,41	

Bybanen AS
01-01-2016 - 31-12-2016
Tilleggsposterings

Serie/ Bokf	Dato/ Konto	Tekst	Debet	Kredit
Serie 1				
1	31-12-2016	Reklassifisering fra kundefordring/leverandørgjeld		
	1500 Kundefordringer	Reklassifisering fra kundefordring til leverandørgjeld	3 528 291,00	
	2400 Leverand:rgjeld	Reklassifisering fra kundefordring til leverandørgjeld		3 528 291,00
	1500 Kundefordringer	Reklassifisering fra leverandørgjeld til kundefordring		240 347,00
	2400 Leverand:rgjeld	Reklassifisering fra leverandørgjeld til kundefordring	240 347,00	
2	31-12-2016	Slettet		
3	31-12-2016	Korrigering HFK		
	3090 Annen inntekt	Korrigering HFK	41 891,00	
	3090 Annen inntekt	Korrigering HFK		316 582,00
	1530 Opptjent ikke fakt.driftsinnt.	Korrigering HFK	274 691,00	
4	31-12-2016	Avsetning faktura Talgo		
	6790 Annen fremmed tjeneste	Avsetning faktura Talgo	266 789,00	
	2960 Påløpt kostnad	Avsetning faktura Talgo		266 789,00
5	31-12-2016	Betalbar skatt		
	2500 Betalbar skatt ikke utlignet	Betalbar skatt		660 132,00
	8300 Betalbar skatt	Betalbar skatt	660 132,00	
6	31-12-2016	Endring i utsatt skatt		
	2120 Utsatt skatteforpliktelse	Endring i utsatt skatt		114 631,00
	8320 Endring i utsatt skatt	Endring i utsatt skatt	114 631,00	
7	31-12-2016	Resultatdisponering		
	2050 Annen egenkapital	Resultatdisponering		2 297 073,30
	8960 OVERF. ANNEN EGENKAPITAL	Resultatdisponering	2 297 073,30	
8	31-12-2016	Bergensprogrammet		
	1702 Andre fordringer	Bergensprogrammet	3 529 756,00	
	2990 Annen kortsiktig gjeld	Bergensprogrammet		3 529 756,00

I Hordaland

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Bybanen AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Bybanen AS som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den ellers viser seg å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

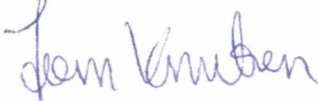
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bergen, 15. mars 2017
ERNST & YOUNG AS

Jørn Knutsen
statsautorisert revisor